

Telegraful Român

Organ național-bisericesc. — Intemeiat în 1853 de Mitropolit

2 ex. (Of.)
Asociațiunea pentru literatura română și
cultura poporului român

Sibiu

Abonamentul:

Un an 2000 Lei. — Șase luni 1000 Lei. — Trei luni 600 Lei. — O lună 200 Lei — Pentru bănci, autorități și străinătate un an 5000 Lei. — Pentru America 3 Dolari. Abonament de sprijin 5000 Lei.

Articole și corespondențe

se adresează REDACȚIEI Telegraful Român Sibiu strada Mitropoliei Nr. 45. — Articole nepublicate nu se înapoiază. — Scrisori nefrancate se refuză.

Prețul inserțiunilor

un cm.² 10 Lei pentru odată, dacă se publică de mai multe ori se dă rabat corespunzător

Abonamentele și inserțiunile

se adresează ADMINISTRATIEI ziarului Telegraful Român, Sibiu, strada Mitropoliei Nr. 45

Creștinismul și viața socială

Ne aflăm pe pragul unei lumi noi. Năzuința ei dominantă pare a fi rezolvarea cât mai satisfăcătoare a problemei sociale.

Este firesc deci ca astăzi să se pună, cu o stăruință mai mare ca oricând, întrebarea despre atitudinea creștinismului față de lațura socială a vieții.

Dar s'a observat cu mirare că răspunsurile au variat și variază, ceea ce dovedește că întrebarea nu e ușoară. Aproape toate curentele și concepțiile sociale au crezut că pot găsi o confirmare a punctului lor de vedere în creștinism.

Pricina mi se pare că este următoarea:

Creștinismul nu e propriu zis o doctrină socială. Lucrul acesta îl remarcă mulți, însă, inconsecvenți cu această constatare, se silesc apoi să înșire o tablă de norme sociale pe cari le ar susține creștinismul și cari desigur se acoperă totdeauna în esență cu cele în cari se exprimă concepția lor.

Dar dacă creștinismul ni se desvăluie ca neavând caracterul unei doctrine sociale, trebuie să rămânem consecvenți și să nu căutăm a consacra prin el o anumită tablă de legi sociale. Pe lângă aceasta trebuie să înțelegem de ce creștinismul nu poate fi o doctrină socială?

De fapt creștinismul nu este o doctrină socială, pentru că n'a adus în lume o sumă de norme sociale precise și rigide. Dar a adus un duh de înfrățire, de dragoste. El ni-a desvăluit valoarea uluitoare a persoanei umane, indiferent de condiția ei socială și ne-a dat îndemnul de-a ne preocupa de semenii noștri, infinit mai mult decât de lucruri, căci lucrurile sunt numai mijloace, în vreme ce omul, luat fiecare aparte, e un scop în sine, sortit vieții veșnice.

De ce n'a fixat Hristos și după El creștinismul o tablă de norme sociale precise? Întrebarea aceasta ia la mulți și forma unui reproș la adresa creștinismului.

Răspunsul ni se pare că e acesta: pentru că forma de soluțio-

nare a problemelor sociale depinde în fiecare timp nu numai de idealul pe care îl urmărește creștinismul, ci și de pregătirea sufletească a colectivității umane, pregătire care e în funcție de timp. Ce se potrivește azi pe plan social, nu s'a potrivit acum două mii de ani și nu se va mai potrivi peste alte două mii de ani. Progresul cultural, creșterea spirituală a omenirii, o face cu timpul aptă pentru orânduiri sociale, cari i-ar fi fost primejdioase mai înainte.

Democrația e înțeleasă și se potrivește într-o colectivitate socială care s'a împărțit de bunurile culturii. Înainte de aceea ar duce ușor la anarhie.

S'ar putea obiecta că creștinismul trebuie să-și arete puterea, transformând rapid pe oameni și deci făcându-i neîntârziat apți de cele mai progresate orânduiri sociale.

De fapt creștinismul produce transformări rapide. Ridică îndată nivelul de înțelegere intelectuală și morală al omului. Dar acest fenomen se petrece numai cu cercuri restrânse. În câmpul vast al omenirii creștinismul duce o grea luptă cu forțele contrare ale păcatului și ale inerției și rezultatele sunt doar expresii ale unui compromis involuntar dintre creștinism și acele forțe.

Iar soluția problemelor sociale exprimă și ele aceste stări de compromis la cari se află omenirea. Un progres se realizează fără îndoială. Pe măsură ce duhul creștin face să crească în sufletul omenesc binele și să descrească răul, aspirațiunile sociale își găsesc împliniri mai satisfăcătoare.

Dar creștinismul nu se identifică cu nici una din aceste cristalizări de ordin social. Recunoscând-o pe fiecare ca potrivită cu pregătirea culturală și morală a omenirii dintr'un moment dat, el tinde spre alte zări și mai luminoase. Aprobându-le ca efecte parțiale ale duhului său, păstrează totuși o distanță față de ele, urmărind altele mai depline. „Cele dindărăt uitându-le, spre țintă a-

lerg“, spune Ap. Pavel. Seva își recunoaște ca efect fructul fraged, dar tinde dinlăuntru lui însuși spre mărul deplin.

Creștinismul nu e al nici unei cristalizări sociale din trecut și deci nu poate fi învinovățit de imperfecțiunea lor. Dar toate sunt înfăptuirile parțiale ale sale în tensiunea după idealul social perfect.

Creștinismul păstrează o anumită distanță față de toate cristalizările sociale, neabsolutizând pe nici una. El tinde spre un ideal social care depășește chiar cele mai avansate înfăptuiri sociale din istorie.

El tinde spre suprema înfrățire omenească, așa cum nu o vor putea înfăptui nici cele mai îndrăznețe doctrine. Iar această tensiune e duhul creștinismului, care constituie factorul cel mai hotărâtor în progresul social. E sigur că idealul creștin nu va putea fi înfăptuit nici odată pe pământ. Dar nu e mai puțin adevărat că tensiunea după el împlinește rolul hotărâtor de care am pomenit.

D. STĂNILOAE

INTERNE

București 25 — La Ministerul Producției de războiu s'a ținut ieri o importantă consfătuire. Printre altele, au fost discutate modalitățile de revenire a industriei de războiu la producția de pace, pentru perioada de după încetarea ostilităților.

București 25 — „Monitorul Oficial“ de ieri publică tablourile unei mari mișcări în Armată.

Numirea nouilor prefecti și primari

București 25 — În executarea hotărârii Consiliului de Miniștri, Ministerul Afacerilor interne a dat ordin tuturor prefecturilor de județe să procedeze la desemnarea persoanelor agreeate de partidele politice pentru ocuparea funcțiilor de prefecti și primari de municipii și județe. Desemnarea lor se va face prin acord între câte un reprezentant al partidelor național-țărănesc, național-liberal și frontul democratic. Cei agreeți, vor fi anunțați telegrafic Ministerului.

Acordul poate interveni și asupra persoanelor cari dețin ac-tualmente atari funcțiuni

Apelul Reginei Mame

In cadrul Săptămânii Ardealului de Nord și a Moldovei, M. Sa Regina Mamă Elena a făcut un călduros apel fărăii întregi, chemând întreaga populație să sprijinească opera de refacere și ajutorare a Transilvaniei și a Moldovei.

„Dați din tot sufletul pentru Ardeal și Moldova!“

Parastas pentru Nicolae Iorga

București 25 — Implinindu-se patru ani dela năprasnica moarte a Profesorului Nicolae Iorga, „Liga Culturală“ a luat inițiativa săvârșirii unui parastas pentru odihna sufletului său, mâine Duminecă 26 l. c. orele 12, la Biserica Albă din Capitală.

Trupele franceze au intrat în Strasbourg

Paris 25 — Trupele franceze de sub comanda Generalului Lederq au intrat ieri în Strasbourg.

Toate ziarele parisiene dau cu caractere mari imbu-curătoarea veste a eliberării capitalei Alsaciei.

Adunarea consultativă franceză, care era în ședință, când a primit știrea s'a ridicat din scaune, a intonat Marsilieza împreună cu publicul din tribune și și-a suspendat lucrările, amânându-le pe a doua zi.

Dați sânge pentru ostași răniți în luptele de desrobire a Ardealului.

Alimente din USA pentru aliați

New-York 25 — În cadrele legii de împrumut și închiriere, Statele Unite ale Americii au livrat aliaților în Octomvrie a. c. 360 mii tone alimente [cu 8000 tone mai mult decât în luna precedentă].

Din aceste uriașe cantități, 63% au revenit Angliei, iar 32% Rusiei.

Martirul dela Huedin

Om de linie dreaptă, român de aspre convingeri patriotice, braț neînfricat pentru păstoriții săi loviți de nedreptăți și copleșiți de nevoi, Protopopul ortodox al Huedinului, Părintele Aurel Munteanu, a liturghisit o viață întregă la altarul Bisericii și la vatra neamului, cu egală însoțire și cu neprecupețită răvnă. Pietrosii noștri ciubărari dela cotul de sus al Munților Apuseni îl numără cu mândrie printre tribunii dărzenei românești cari s'au sfărmat veacuri de-a rândul, în cete dese și neînduplecate, să le apere fînța de pângăririle asupritorilor.

Sfârșitul lui putea fi oare altceva decât o mucenicească izbăvire din trupul vieții acesteia? Nici decum! Doar toți făclierii vrerilor românești cari au răscolit cuibul de vulturi al Țării Moșilor au intrat triumfal, unul după altul, în calendarul sfințeniei naționale. Acolo i-a fost ursit și sufletului viteaz al acestui dac vârtos să i se gătească sălaş de veșnică și cinstită pomenire.

Am citit astă iarnă cutremurătoarea spovedanie a pătimirii lui, făcută unui mare ziar din Capitală de îndurerata tovarășe de viață a martirului dela Huedin, protopopeasa Lucreția Munteanu. Și am înțeles, abia atunci, că Protopopul Aurel n'a fost o simplă victimă întâmplătoare a unor explozii de salbăție atavice ce se manifestă periodic la veneticii pripășiți în inima unei Europe prea îngăduitoare cu mișei, ci o jertfă pe care se vede că a trebuit s'o închinăm și de astă dată la altarul permanenței românești pe aceste plaiuri. Și pentru jertfă, ca să fie bine primită, alegei totdeauna ce ai mai bun în ograda ta, în casa ta, în turma ta, în Neamul tău.

Pătimirile Protopopului Aurel au început de mult: deodată cu primele răbufnituri ale dreptei sale mâini împotriva opresorilor noștri de veacuri. În 1919, când putreda șandrama a monarhiei chesaro-crăești trosnea din toate încheieturile și pământul Ardealului desrobite duduia sub pașii dorobanțului român, Părintele Aurel Munteanu plătea în inima lui de tată primul tribut de sânge țării credinței sale în mântuirea Neamului: o bandă de nemernici i-au ucis fetița de zece luni.

Fierul care i-a omorât odrasla, avea să străpungă și inima lui. Criminalii din 1919, în frunte cu fiorosul Francisc Gall

— cari au trăit sub stăpânirea Românilor ca'n sânul lui Avraam, cu fărădelegile acoperite de proverbiala uitare valahă — nu puteau ierta Protopopului din Huedin energia leonină cu care milita în rândurile Ligii Antirevizioniste Române (LAR). Ceasul cel rău l-a dat în mâinile mânjite de sânge ale călăilor de altă dată.

Protopopul Aurel putea să fugă. Avea motive. Nimeni nu l-ar fi arătat cu degetul. Din potrivă, ne-am fi descoperit cu respect la vederea lui printre noi.

N'a fugit! Era doar preot și român dintr'o bucată. Știa că locul păstorului e în mijlocul turmei sale. Și a rămas cu turma. În ziua de 10 Septembrie 1940, a ieșit de-acasă cu Motivelnicul subsuoară împăturat în patrafir, ca să prohodească un oștean. Era zi de târg. Lume multă în piață.

— Uite-l pe „nici o brazdă”!

Glăsuț indobitocit de ură al tâlharului Francisc Gall umplu piața. Apoi fără să mai stea pe gânduri, tăbări cu „ronghioșgarda” lui asupra Protopopului... L-au dărăburit pur și simplu. După chinuri groaznice, mucenicul și-a dat obștescul sfârșit. Trupul lui zdrobit a fost asvârlit hoștește într'un loc mlăștinos dela marginea orașului, fără lumânare, fără cruce la căpătâiu, fără un hârb cu tămâie alături. Familiei, care cerea osemintele ca să le prohodească după datină, i s'a spus că Protopopul fugise în Românie. În cele din urmă, văzând că orice tăgadă e inutilă, autoritățile maghiare au consimțit la predarea trupului neînsuflit. Era în 16 Noembrie 1940 când sicriul a fost dus la cimitir. N'a fost înmormântare, ci mutare din mlaștină în care-l asvârliră tâlharii, la loc de creștinească odihnă. Familiei i s'a interzis să urmeze căruța. Străji tari au fost rânduite până departe pe dealurile din jurul Huedinului, ca să împiedice pelerinajul Moșilor la groapa tribunului lor, iar cimitirul a fost evacuat jandarmerește de toți ochii indiscreți. Ii supăra prezența românească. Tribunalul era primejdios și în sicriu pentru toate planurile de sugrumare a protestelor ardelenese.

A doua zi, nu mai era la locul ei nici crucea și nici florile presărate pe mormântul proaspăt de mâinile pioase ale Românilor cari s'au putut furișa să-i sărute țărâna.

Preotul căzut între tâlhari, străjuiește

Rugă

Spre Tine Doamne ne îndreptăm ruga noastră ferbinte și în Tine ne punem toată nădejdea. Tu dă-ne pacea și tăria Ta Curajul ostașilor noștri îl întărește și cu brațul Tău puternic ocrotește Țara și libertatea ei. Tu însuflă înțelepciune conducătorilor noștri, iar pe noi ne ia sub scutul Tău și ne umple de dragoste frățească și de tărie, pentru ca ceasul încercării să ne găsească vrednici de a-i face față. Fii ajutor celor în suferință, doftor al celor ce au lipsă de tămbăuire. Căci copiii Tăi suntem și alt ajutor afară de Tine nu avem.

I. P. Sf. Mitropolit NICOLAE

Sibiu, Aprilie 1939.

Răspândiți cu drag

Telegraful Român Organul lui Șaguna din 1853

cu trup și suflet pământul românesc de dincolo de Feleac, așteptând mântuirea. Il văd, în gând, gâlcevindu-se cu ucigașii lui, după cuvântul poetului:

— Noi am venit întâi aici!
— Noi n'am venit, suntem de-aici.

Văi și munți, frunza codrului și iarba câmpului, graiul omului și tăria cerului, aurul lanului și raza soarelui, toate-toate ne sunt prieteni acolo — și ne chiamă într'una.

Fi-va această întoarcere pe scut, ca a eroului antic, sau cu stăpârile bucuriei fluturând în mâini? Oricum va fi, o vom vedea aievea...

Martirul dela Huedin se va răsuci atunci pentru ultima dată în tristul său mormânt, aflându-și în sfârșit odihnă trupului și împăcare sufletului.

GRIGORIE T. MARCU

P. S. Acest articol a fost scris și cules în primăvara anului 1941. Cenzura l-a oprit atunci, deoarece contravenea „armistițiului de presă” româno-maghiar. N. a.

Parastas

pentru Alexandrina Cantacuzino

Filiala sibiană a Societății ortodoxe naționale a femeilor române a luat inițiativa săvârșirii unui parastas pentru odihna sufletului principesei Alexandrina Gr. Cantacuzino, fosta prezidentă generală a Societății, din prilejul împlinirii a șase săptămâni dela moartea ei.

Parastasul va avea loc Duminecă 26 I. c., orele 11, în Catedrala mitropolitană după sf. Liturghie.

Jertfe

americane

New-York 25 — Dela începutul războiului și până azi, Statele Unite ale Americii au pierdut 529.795 oameni.

Comunicat

Oficiile protopopești și parohiale cari și-au propus să asigure, prin participarea lor generoasă la suportarea cheltuielilor de tipar, apariția zilnică a „Telegrafului Român”, sunt rugate să-și trimită în toată graba obolul lor.

Până acum, am primit danii frumoase. Parohiile din protopopiatul Bran (Zărnești) — cari au contribuit cu aproape două sute mii Lei — și parohia Avrig, — de unde am primit, pe lângă altele, o danie personală, de 12.000 Lei, făcută de administratorul protopopesesc Păr. Aurel Radu, — sunt în fruntea listei susținătorilor ziarului.

Celor ce au jertfit până acum le mulțumim cordial, iar ofrandele celorlalți le așteptăm cu încredere.

Pe temeiul lor, vom putea să calculăm cât timp avem acoperire pentru costisitoarea apariție zilnică.

Administrația
„TELEGRAFUL ROMÂN”

FOIȘOARA

„Cu dor”...

Studentilor mei

Le recunoașteți?

Unii dintre colegii voștri s'au oprit ieri alaltăieri la porțile lor ferecate de neatenția cu care treci adeseori pe lângă mărgăritarele îngropate în țarina suculentă a Sfintei Scripturi. Și cei mai puțin avansați în aprofundarea sfintei științe veți face la fel când o să fiți în anul trei, pentru că predilecția profesorului de Teologie a Noului Testament — iar nu rigorile cine știe căreia artificiale „programe analitice” — o să vă refuze alte preocupări exegetice înainte de-a suferi împreună cu el sfânta tortură a unei zăbave îndelungate măcar asupra primelor opt capitole ale epistolei către Romani. Apostolul neamurilor a meditat o iarnă întreagă la problemele de viață și de moarte așternute într'ansa. Din când în când, părăsiasă smerita sa meserie de croitor de corturi, pentru ca — în vreme ce bunele sale gazde din

Corintul destrăbălărilor păgâne, dreptcredincioșii soți Acvila și Priscilla, împungeau mai departe cu acul în pielea sticloasă de Cilicia — apostolul neamurilor să-l dicteze tahigrafului Terțius încă un fragment din cea mai densă scrisoare pastorală a sa, din câte a descoperit creștinătatea în copiosu-i lăsamânt scripturistic.

Ce-a ieșit din această stăruitoare frământare a ultimelor luni ale anului 57 al erei noastre, a văzut diaconița bisericii din portul Kehurea, pururea pomenita Fibi, care a pornit la drum spre cetatea cazarilor, purtând la sân prețiosul sul de papyrus, cât ce s'a desprimăvărât, cu întâia corabie care se încumetă să-și încurciseze prora cu undele lui Mare Nostrum. Și aveau să simtă aromele ei de esență tare mai ales fericirii destinatari ai acestei epistole: creștinii din Roma.

O precedaseră epistolele către Tesaloniceni, sumarul răvaș adresat creștinilor din Galatia și cele trei scrisori trimise bisericilor din Corint și Ahaia. Semăna cu toate cinci, în fond; cu nici una în formă. Lipsiau din ea muștrările cruțătoare pe care sensibilul și încercatul pedagog creștin le administrase tuturor, pentru osebite greșeli cari se cereau îndreptate fără răgaz — și mai ales evitate cât va fi lumea.

De ce oare acest limbaj prevenitor, când știm cât de bolovănoase erau apostrofele cu cari se răstise la proaspeții convertiți din Galatia Astei mici?

Pe creștinii din Roma nu-i văzuse până atunci față către față! — iată răspunsul unic pe care mi-l însușesc eu.

Sunt gata să-l justific.

Se întâlnise cu ei în duh: mărturiseau doar aceeași credință fără margini, erau încălziiți de aceeași dragoste dogoritoare, nutreau aceeași nădejde neînșelătoare. Și atunci, ce putea să mai adauge, în vederea cimentării sfintei lor legături, vederea față către față, decât doar bucuria mângâierii întreolaltă prin credința cea deoparte și de alta, a lui Pavel apostolul și a creștinilor romani.

Legăturile dela inimă la inimă nu sunt nici odată în funcțiune de distanțele spațiale. Pe acestea, le disprețuiesc ori de câte ori ele vor să aștearnă statură izolatoare între svâcnirile lor de nepotolit. O singură distanță este îngăduită acolo unde raportul „eu-tu” nu mai are trebuință de nici o apropiere, fuziunea între inimile cari se caută fiind săvârșită; e *distanța caldă*.

Expresia e susceptibilă de semnificații multiple. Ne interesează aici una singură, cea mai pură dintre toate: Pavel-Biserica Romei.

Nu s'au văzut nici odată. Și totuși, se'nțeleg întreolaltă ca și când s'ar fi cunoscut de când e lumea. Vai celor ce nesocotesc tăria legăturilor făurite mai presus de orânduiriile oamenilor: sfârșesc în ridicol — și'n pierzanie ireparabilă.

Găsim urmele de aur ale unei atari legături aici. Senin și grav fără a fi rece și distant, profund și variat fără a fi inaccesibil și deslănat, sfântul Pavel zidește cu cuget inspirat și gândire de om dedat cu descifrarea tainelor mântuirii neamului omenesc, edificiul măreț al celei mai docte dintre nemuritoarele sale scripturi. Și când te-ai aștepta mai puțin — ca să te convingi, recitește cu atenție versetele inițiale (Rom. 1, 1—10) — inima lui înfierbântată de dogorile unei iubiri pe care o înțelesese de mult ca și Hristos și o cântase un an mai'nainte ca nimeni altul (I Cor. cap. 13 întreg), țâșnește'n vâlvătaile cuvintelor de foc: „doresc cu mare dor să vă văd”... (Rom. 1, 11).

Cred că l-am înțeles, atâta cât omește-i cu puțință, când spun că apele Mediteranei n'ar fi fost în stare să stingă văpala acestei dorințe creștinești. Sfântul Ioan Gură de Aur — în care majoritatea exegeților de renume văd pe cel mai autorizat interpret al scripturilor pauline — mărturisește undeva că obicinua să se hrănească măcar odată în săptămână cu

Cuvântarea

**Dnei SOFIA ȘT. METEȘ, rostită
la căpătâiul aceleia ce a fost
MARIA COSMA**

În numele Femeilor Române din Ardeal viu să aduc, profund îndurerată, smerita noastră închinare în fața corpului neînsuflețit al venerabilei defuncte.

Trupul ei, frânt de dureri și de povara anilor, după o viață frământată trăită adânc, și bogată în strălucite fapte de vrednicie în sujba neamului, pe care l-a iubit cu adorare, și cărula și-a dăruit toată gândirea și simțirea ei aleasă, — pleacă înfășurat în faldurile aureole de pleacă și admirației unui neam întreg, pleacă astăzi do ol și împăcat, în amurg de toamnă târzie, către împărăția undelor de vecl.

Maria Cosma reprezintă un nume simbolic, o podoabă a valorilor feminine luptătoare din Ardeal, dintr'o epocă de dărză și splendidă a fir românească pe când drumul marilor năzuinți către idealul de împlinire a minunatelor visuri seculare însemna un drum de apostolat, de jertfă permanentă și abnegațiune, și pe care ea, înzestrată cu o minte pătrunzătoare, cu o voință tare, dinamică, și cu o robustă sănătate sufletească, l-a urcat vitejește în ritmul superior al simțirii naționale, fără să se clatine și fără să-l părăsească vreodată.

După înființarea Reuniunii Femeilor Române cu trecut de glorie, a cărei strălucită președintă a fost un lung șir de ani, aite opere importante cerute de marile comandamente naționale ale vremii, au fost întemeiate, întărite, și îndrumate metodic aici în Sibiul vrednicilor românești, prin gândirea generoasă, energia pasionată și râvna jertfelnică a Mariei Cosma. Între acestea amintim cu recunoștință cu deosebire școlile de cultură și educație, școlii în care se pregăteau temeinic fiicele tinere ale neamului pentru înalta lor misiune de viitoare soții și și mame, în spiritul eroic al marilor noastre tradiții, a mândriei și a demnității românești, și unde se propovăduia în taină credința și nădejdea într'o singură și grabnică izbăvire a românismului.

Și aproape că n'a fost mișcare și inițiativă românească la sfârșitul veacului trecut și la începutul celui prezent aici în Ardeal ca Maria Cosma, neînfricatul străjer al mărețelor aspirațiuni naționale, să nu fie chemată alături de ilustrul ei soț a-și spune cuvântul. Casa respectatei familii Cosma a fost adeseori transformată

în centru de întâlnire și de stat al personalităților de seamă, al marilor figuri reprezentative din viața neamului de pretutindeni, cu care păstrau strânse legături, de unde plecau apoi idelle îndrumătoare pentru luminarea și întărirea conștiințelor din Ardealul oprimat.

Mai târziu, când dincolo de norii grei ai primei involburări universale, și dincolo de uriașele lor proslăviri, se desena tot mai luminos imaginea sublimă a apropiatelor pliniri a vremii, și când apocripalele energii românești, sfărâmand cătușe și zdrobind din calea lor toate digurile blestemate ridicate dealungul veacurilor de asupritori, se vor revărsa biruitoare în alvia de viață a unității naționale, — Maria Cosma, purtătoarea dărză a proaspătului crez salvator, a înțeles că și ea împreună cu aiși fanatici luptători, trebuie să plece vremelnic din Ardealul sfintelor lor năzuinți, să plece până atunci, pentru a scăpa de furia răzbnunării neiertătoare a stăpânirii străine.

Ajunsa pribeagă în țări departe, iubirea ei de neam în vecinic neastâmpăr creator, ajutând-o să învingă greutăți și suferințe, a continuat și acolo să-și slujească nația, ducând solia drepturilor și alelor însușiri românești. Și având și colaborarea prețioasă a distinselor ei fiice, a organizat o întinsă propagandă prin admirabile expoziții de artă populară, de cusături și țesături naționale, cu cel mai real folos, pentru marea cauză urmărită.

Înapoiindu-se în Ardeal și în Sibiul ei drag, după fericita unitate națională și după lungi eforturi istovitoare, a aflat aici așezarea lucrurilor schimbate. — Bucuriile aduse de unitatea neamului, au atins din nenorocire, la unii, prinși în fierberea noutății, echilibrul disciplinei morale în gândire, iar ierarhia valorilor a suferit și ea o eclipsă. Locurile de răspundere în fruntea operilor create de dânsa le-a găsit ocupate, dânsa n'a mai revenit niciodată la conducerea lor, pentru a le reda vechia strălucire, și pentru a le zgori avântul, progresul și prestigiul, pe care ea, ilustra dispărută, le înălțase odinioară pe nebanuite culmi de lumină.

A găsit totuși destule puteri în cugetul ei de luptătoare și în bogatele ei resurse spirituale, pentru a se putea înălța într'o mândră și tăcută protestare peste vederi înguste și peste toată ingratitudea omenească. Și retrăgându-se mulcom, încă în plin avânt creator în nobila ei lume interioară, a continuat a se închina în taină la cele două mari și sfinte altare, al lui Dumnezeu și al neamului.

Ca o supremă binecuvântare, bunul Dumnezeu l-a păstrat neatinsă vigoarea

liniei de gândire până la ultima ei răsufare.

Urmând cu înfrigurare desfășurarea evenimentelor cruciale, trăia emoții adânci pentru destinul patriei, ale cărei suferinți și primejdii, găseau cel mai chinător răsunet în sufletul ei. — Sunt abea doar câteva zile de când a dorit stărilor să mă vadă lângă patul ei de suferință, pentru a afla, profund întristată, știri despre cea mare româncă și curată glorie feminină cu lume, cu faptă, cu gândire princlară coborâtă de curând, prea curând, în pământul țării, — și pentru care ea, înfiăcărata patrioată, a avut cea mai înaltă prețuire și admirație, și spre care nizuia să sboare cât mai grăbit și sufletul ei. — Și a sbrat spre înălțimile Cerului, unde se ruga fierbinte pentru solidaritatea salvatoare a neamului, ce se sbate astăzi la cea mai înfricoșată cotitură a istoriei, și unde este așteptată și de iubitorul ei soț, o altă mare și fecundă energie românească, să-i ducă solia mângâietoare și sfântă a eliberării veșnice, a Ardealului lor drag.

Cutremurate aducem un ultim omagiu de pioasă recunoștință și admirație, sufletului ales și de adâncă rezonanță națională al venerabilei române, care a fost Maria Cosma, și care trebuie să rămână pildă îndrumătoare pentru toate generațiile viitoare de femei.

Să-i fie țărâna ușoară!

Nr. 908/1944

67 3-3

Concurs

Pentru întregirea parohiei de clasa II-a Feldioara, protopopiatul Brașovului, se publică concurs cu termen de 30 zile dela prima publicare în Telegraful Român.

Venitele împreunate cu acest post:

1. Salar dela stat;
2. Casă parohială cu toate dependențele;
3. Sesiune parohială 32 jug. arător și fănaț.

4. Stola obișnuită în protopopiat.
Cereri de concurs, însoțite de toate actele legale și de încredințarea de candidare primită dela I. P. Sfințitul, se vor înainta în termen oficiului protopopesco ort. rom. Brașov.

Concurenții se vor prezenta în parohie cu prealabila învoire a oficiului protopopesco într'o Duminecă sau sârbătoare, spre a sluji, a predica și a face cunoștință cu credincioșii.

Brașov, la 30 Octomvrie 1944
Of. protopopesco ort. rom. al Brașovului
Dr. N. Stinghe
adm. prot.

lectura stăruitoare a epistolei către Romani. Dacă ar trăi acum, și dacăș putea să-i vorbesc, l-aș întreba în genunchi ce gândește despre aceste cuvinte? Mi-ar spune — sunt sigur — că nu numai ochii sfântului cu poreclă de aur au plâns pe slovele lor răsbătătoare.

În ce mă privește, dacăș auzi pe cineva susținând că trebuie să vedem aici o mostră de ieftină procedură demagogică, practică pe scară întinsă de retorici păgâni ai vremii în tipica lor captatio benevolentiae, n'aș ezita să adaug că de-o descopeream înainte de hirotonie, mă făceam preot și ca să practic cu frenezie această specie de „demagogie”.

Nu vă grăbiți să mă judecați cu asprime. Ascultați-mă fără îngăduință — dar ascultați-mă bine.

La urma urmelor, cuvintele așternute în fruntea acestei convorbiri duhovnicești ar putea să fie scrise pe fruntea oricărui dintre noi, slujitorii în funcțiune sau în devenire ai împărăției lui Dumnezeu în lume. Și iată de ce!

Vă aduceți aminte — cu gândul sunteți la călcăitul Eleonului (F. Ap. 1, 12) — că Mântuitorul Hristos, când s'a înălțat la cer, le-a spus apostolilor Săi (și nouă): „Iată, eu cu voi sunt în toate zilele, până la sfârșitul veacurilor” (Mat. 28, 20). Mai

știți și aceea că „Domnul lucra cu ei (apostolii) și întărea cuvântul, prin minunile care urmau” (Marcu 16, 20), cum s'a văzut în ziua Cincizecimii și dealungul atâtor veacuri de mărturisire minunată a prezenței Lui active în lume.

Dela înălțare și până la Parusie, toată suflarea omenească cea însuflețită de creștinească simțire, se petrece sub semnul cuvintelor pauline: „cu dor”, „cu mare dor”, dacă așa vreți, deși dorul n'are nevoie detribute (vedeți pentru aceasta expresia corespunzătoare a textului original), el fiind prin sine însuși o categorie majoră, împlinită. Ori de câte ori simțământul calificat ca atare nu corespunde termenului astfel înțeles, se săvârșește un abuz. Și abuzurile nu plac nici oamenilor — cari le săvârșesc sau le încurajează câte odată, în dauna lor, firește! — iar Cerului cu atât mai puțin.

Nu voui încerca să ilustrez toate aspectele acestui dor după descoperirea măririlor mai presus de fire, cari s'au gătit celor plini de dar și de adevăr — căci nici n'aș putea-o face vreo dată, acum cu atât mai puțin. Încerc, totuși, să silabisesc câteva, cari te privesc îndeaproape, pe tine, iubite frate mai tânăr.

Ai venit la Teologie. Dacă nu te-a mântat aici dorul de-a fi student teolog — observi cum accentuez acest calificativ —

la nimic nu-ți folosește.

Înveți aici multe despre Hristos. Dacă nu ești însuflețit de dorul de-a le săpa în tablele de carne ale inimii tale — să nu te surprindă maniera de exprimare: ea e paulină — pierzi vremea înzadar.

Auzi mereu că Hristos te caută. Dacă nu ești aprins de dorul de-a te lăsa aflat de El, de-al simți sălășluindu-se întru tine, vei fi — crede-mă — asemenea pământului pietros în care Semănătorul biblic, Iisus Hristos, își risipește degeaba grăunțele.

Presupun că toate au mers bine până aici și însoțit de bunele noastre povești și urări, calci în vâltoarea vieții pentru care noi toți te-am vrut cărmăciul iscusit, iar nu trestie clătinită de vânturile tuturor ideologiilor și curenților desagreabile Cerului. Dacă nu ești stăpânit de dorul de-a fi întocmai, sminți-vei și pe alții, mai „mici”. Ori, tu știi prea bine ce osândă este rezervată unora ca acelora cari se împovărează cu păcatele altora.

Dar nu vreau să te înfricoșez cu spusele mele. Rostul lor, acum ca și ori de câte ori am stat de vorbă dela inimă la inimă, e altul; să te înnalțe, să te ajutoreze în strădania de-a fi mereu egal cu dorul carele ți-a purtat pașii aici.

Invățătura zilei

De omul eretic, după întâia și a doua muștrare te ferește.

Tit 3, 10

CALENDAR CREȘTIN

Biserica ortodoxă prăznuiește:

Duminecă 26 Nov. — C. Alimpie
Luni 27 Nov. — Iacob Persul

Serviciu religios

În catedrala mitropolitană din Sibiu

Duminecă, 26 Noemvrie 1944, servesc: Prot. Mih. Neagu, cons. Dr. Spiridon Căndeș și prof. Nicolae Gavra; diaconii: Anatolie Scurtu și Simion Macarie. Predică prof. Nicolae Gavra. La Oastea Domnului predică după masă la ora 4: Pr. Ioan Munteanu.

Cucerire

Londra 25 — Dela marele Cartier general al Mareșalului Tito se anunță că forțele jugoslave au cucerit portul dalmatin Cattaro.

Atențiune!

Atențiune!

Neobosita tiparniță sașugiană ne-a scos și în acest an, de sub teascurile sale, folositoarele Calendare de masă:

„Bunului Creștin”
și
„Oastea Domnului”
pe anul 1945

Sunt cele dintâi calendare cari au apărut în vitrină, de aceea comandați din vreme exemplarele ce vă sunt necesare, pe adresa de mai jos:

LIBRĂRIA ARHIDIECEZANĂ SIBIU Strada Mitropoliei 45 SIBIU

La comenzi de peste 10 ex. se dă rabat
Exemplarul Lei 150.- + Lei 70.- porto postal

Ne-a făgăduit că va fi cu noi, cât va dura lumea. Și îl avem aci, pe sfântul prestol. Unii, și în ei.

Mai ales aceștia din urmă îl așteaptă cu dor, cu sufletul în ochi, așa cum îi privesc dumnezeescul chip copiat în icoane.

Toți știm că va veni: „Da, viu curând” (Apocalipsă 22, 20).

Aceștia din urmă vor fi cei dintâi. Ei mai știm ceva: va veni și pentru ei, ca să-i ia cu El. Dorul lor îl înțelege doar Cerul; și Pavel, dacă ar trăi în acest veac nemernic.

„Și îl articulează, pentru ei toți, ucenicul pe care-l iubea Iisus:

— „Amin! Vino, Doamne Iisuse!” (Apoc. 22, 20).

Tu?... Ce faci?... Cum te simți?... Nu-i târziu să te aliezi dorului apocaliptic. Ceasul al unsprezecelea, pentru tine, încă n'a sunat. Dar e aproape.

Cum aș vrea să mă'nțelegi când îți spun aceasta, din prisosul unei inimi care tresare la gândul că ascultându-i povața o să scapi de caznele fără sfârșit ale „morții celei de-a doua” (Apocalipsă 21, 8).

„Tresare cu dor de mântuire obștească.

Încapi și tu în el!

1944, Noemvrie 18

GRIGORIE T. MARCU

A apărut:**Nou!**† Nicolae
Mitropolitul Ardealului**Mântuește Doamne poporul tău**

Cuvântări - - Discursuri - - Pastorale

Cartea prezenței ardelenesti în vâltoarea anilor de sbucium 1938—1944

Coperta: Ieromonah Arsenie

SIBIU, TIPARUL TIPOGRAFIEI ARHIDIECEZANE**XVI+254 pagini****Prețul Lei 800.—**

format mare, pe hârtie de calitate superioară

In vânzare la principalele librării din Capitală și provincie

Pentru comenzi, adresați-vă P. V. Consiliu arhiep. ort. rom., Sibiu, str. Mitropoliei 32

Estonia eliberată

Moscova 25 — Mareșalul URSS Iosif Visarionovici Stalin a dat un ordin de zi către Mareșalul Gomorov și unitățile flotei sovietice din Marea Baltică, prin care anunță că odată cu lichidarea ultimelor rezistențe insulare hitleriste, Estonia a fost în întregime eliberată.

Jubileul ziarului „Times”

Londra 25 — Ziarul „Times”, cel mai vechiu cotidian britanic, a împlinit ieri 50.000 numere apărute.

Primul său număr a apărut în 1 Ianuarie 1785. Pe-atunci, prim-ministru al Angliei era renumitul om politic William Pitt.

Salonicul redat traficului

Londra 25 — Portul Salonic a fost repus în funcțiune. Primele vase intrate în rada lui, au descărcat mari cantități de mărfuri și câteva mii de pasageri.

Nemții mobilizează Polonezi

Londra 25 — Ziarele din Lublin anunță că nemții au decretat mobilizarea tuturor polonezilor între 16 și 50 de ani, din teritoriile controlate de ei.

Presa poloneză liberă protestează cu vigoare împotriva acestui abuz.

Situația îmbunătățită

Conform rapoartelor ultime, so-site la ministerul agriculturii, situația agricolă a țării noastre s'a îmbunătățit. Se anunță că s'ar fi însămânțat 1.500.000 hectare. Moldova, dintre toate provinciile României, s'ar prezenta mai puțin favorabil.

ȘTIRI mărunte

Paris 25 — Adunarea consultativă a numit pe dl Paul Boncour președinte al grupului parlamentar franco-britanic.

Londra 25 — Renumitele uzine Roll's Royce construiesc acum avioane cari sunt lansate cu ajutorul rachetelor.

Japonia vulnerabilă și în aer

Washington 25 — Generalul Arnold, șeful de Stat Major al forțelor aeriene terestre ale USA, a făcut un raport Președintelui Roosevelt asupra atacului dat de superfortărețele americane împotriva orașului Tokio și a mai multor regiuni din China ocupată.

Aceste avioane își au bazele de pornire pe aerodromurile din insulele Mariane.

Invulnerabilitatea din aer a teritoriului metropolitan japonez a luat sfârșit. Ofensiva avioanelor americane împotriva Japoniei va continua cu intensitate crescândă, până când se va produce invazia.

Hărți oprite

În urma art. 16 din Convenția de armistițiu este oprită tipărirea, importul, răspândirea și afișarea hărților cu frontierele României dinainte de 28 Iunie 1940, înglobând Basarabia și Bucovina de nord.

Recolonizare...

Merită toată atențiunea forurilor chemate ceea ce se constată într'un ziar bănățean, unde dl I. Conciatu scrie următoarele: Recolonizarea Banatului cu români este cea mai vitală problemă pentru întreaga țară. Elementul de baștină românească ostracizat își cere împrăștierea în bunurile urbane nemțești trecute asupra statului. O datorie națională și democratică a organizațiile celor 4 partide politice din regiune, ca să se solidarizeze în jurul recolonizării Banatului, determinând guvernul la o rapidă acțiune pe teren.

În modul acesta, muncitori români, trăiți în mizerie în numeroase sate bănățene, vor fi împrăștiți în locurile părăsite. Să nădăjduim!

SITUAȚIA FRONTURILOR

Marele Stat Major al Armatei Române a dat următorul comunicat asupra operațiunilor desfășurate în ziua de 24 Noemvrie:

In Ungaria de Nord-Est, trupele române cari luptă în cooperare cu trupele sovietice, și-au continuat atacurile în zona dela Nord-Vest de Tokáy înfrângând rezistențele inamice și realizând noi câștiguri de teren.

La Nord-Est de Budapesta și Sud-Vest de Mișcolț, activitate de luptă locală.

Frontul ungar

Londra 25 — În Cehoslovacia și Ungaria ploile care cad necurmat îngreunează mult operațiunile. Tancurile înaintează anevoie prin noroiul, în care soldații sunt confundăți până la genunchi. În Cehoslovacia, la Sud-Vest de Ciop s'au angajat lupte cu rezultat favorabil. În ultimele 24 ore au fost făcuți 1200 prizonieri.

Frontul Apusean

Londra 25 — Orașul Strasbourg a fost complet eliberat. Au fost făcuți prizonieri 2000 germani. Aviația germană bombardează violent orașul. Numeroase clădiri principale și catedrala au fost atinse. Corespondenții de războiu de pe acest front anunță că circa 50.000 soldați germani se retrag în desordine din Vosgi.

Forțele armatei a III-a au trecut râul Saar. În această săptămână, forțele armatei a IX-a au distrus 118 tancuri germane.

Ziarele londoneze dau fotografii luate de pe front, în care se vede debandada retragerii germane și cum nemții caută să pătrundă cât mai curând în Elveția pentru a fi internați.

Posturile de radio germane s'au ocupat de distrugerile efectuate de aviația aliată la uzinele de armament germane, arătând că aceste stricăciuni nu sunt chiar atât de mari. Totuși în încheierea comunicatului se arată că rezervele de armament germane sunt relativ mici și deci se recomandă să fie cruțate pe cât posibil, folosindu-se numai ceea ce este strict necesar.

Frontul Balcanic

Londra 25 — Forțele jugoslave au pătruns 20 km. dincolo de frontiera austriacă. O importantă mină de cărbuni a fost cucerită.

Trupele germane izolate în Do-decanez au devenit pirați. Mulți dintre ei au fost prinși.

Sinod în URSS

Se află din Moscova că în 22 I. c. s'a deschis în capitala Uniunii sovietice Sinodul Episcopilor ortodocși ruși.

S'au discutat, cu această ocazie, viitoarele alegeri de patriarh al Bisericii ortodoxe ruse.

Șirul e nesfârșit...

Înainte de retragere, trupele maghiare-nemțești au adunat locuitorii, între cari numeroși evrei, din comuna Sărmaș, județul Turda, și i-au dus în pădurea din marginea comunei, unde «vitejii» honvezi și germani au omorât 130 de oameni. Câțiva cari au scăpat, povestesc despre fiorosul măcel din pădure.

Declarații

Mareșalul Stalin declară că alianța popoarelor slave nu este nici imperialism țarist, nici panslavism, ci este o dorință a statelor slave egale.

Polonia, spune Mareșalul, trebuie să fie în viitor un stat democratic, puternic și independent.

La fugă...

Membrii „Volksturm”-ului german, — un fel de armată-ersatz, compusă din bătrâni și copilândri, — în cursul primei lor bătălii au luat o la fugă spre frontiera franco-elvețiană. Ei au fost internați de autoritățile elvețiene, spre bucuria bieților bătrâni și copii trimiși să moară.

— *Luptele din extremul Orient pentru stăpânirea insulei Leyte sunt pe sfârșite. Japonezii au pierdut peste 15.000 soldați.*

Ultima Oră

București 25 — În Monitorul Oficial de ieri s'a publicat decretul care cuprinde casa militară a M. S. Regelui.

— Postul de radio Moscova a anunțat începerea mării ofensive hotărâtoare pe frontul nordic. 52 divizii sovietice, complet echipate și înzestrate cu cel mai bun armament, au fost aruncate în

luptă pe acest front. Marele atac a început astăzi de dimineață printr'un nimicitor tir de baraj.

— *Dela începerea ofensivei de iarnă pe frontul de Vest, au fost luați peste 40.000 prizonieri germani.*

— Din Moscova se anunță că dl Subacici, primul ministru al Jugoslaviei, a părăsit Capitala URSS.